

основу для розробки методологічних питань підвищення організованості виробничих систем в будівництві.

Список використаних джерел

1. Гусаков А. А. Системотехника строительства. / А. А. Гусаков. – М.:Стройиздат, 1983; 2-е изд. 1985, 3-е изд. 1993, 4-е изд. 2004. — 368 с.
2. Немчин А. М.: Методологические основы и методы формирования функционирования производственных систем в строительстве (организационный аспект) автореферат дис. ... доктора экономических наук 08.00.24 / Ленингр. инж.-экон. ин-т им. П. Тольятти Ленинград, 1989 – 36 с.
3. Бадилина Л. П. Организованность производственных систем и эффективность строительства / Л. П. Бадилина, А. М. Немчин. – Иркутск: Изд-во Иркут. ун-та, 1991. – 150 с.

УДК 658

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Войтов І.М., ст. викладач (УкрДУЗТ)

Питання економічної безпеки підприємства є актуальним вже протягом тривалого часу, протягом якого дано безліч трактувань поняття «економічна безпека», але, разом з тим, як і раніше не відображені практичні способи її забезпечення. Можливо, що дана проблема пов'язана з відсутністю чіткого уявлення про те, що саме потрібно забезпечити, оскільки підприємство (організація) - це самий загальний об'єкт безпеки.

В даному випадку найбільш прийнятним є системний підхід, який передбачає розгляд підприємства як системи. Разом з тим, системний підхід містить два напрямки: перший передбачає розгляд підприємства як системи його елементів в статичній (стан); друге - ґрунтується на дослідженні підприємства як динамічної структури у вигляді системи процесів «вхід-процес-вихід». На основі цього, об'єктами

економічної безпеки підприємства повинні виступати його співробітники; засоби праці; вся його діяльність, що передбачає бізнес-процеси по отриманню ресурсів, їх перетворення і реалізації. Головним критерієм безпеки господарської діяльності, заснованої на системному підході, виступає забезпеченість підприємства ресурсами, що дозволяють йому функціонувати. Тому заходи і способи забезпечення економічної безпеки є дії, які спрямовані на життєзабезпечення підприємства. Об'єкт економічної безпеки безпосередньо визначає способи її забезпечення і дозволяє виділити серед них ті, які орієнтовані на забезпечення схоронності (запобігання втрат ресурсів), підвищення ефективності діяльності або збільшення вхідних потоків ресурсів. Безліч форм, способів і заходів по забезпеченню безпеки призводить до необхідності докладання зусиль не тільки в сфері фінансів і менеджменту, а й у сфері маркетингу, психології, фізичної охорони, права, соціології або технологій (техніки).

Всі кошти забезпечення економічної безпеки підприємства утворюють кілька основних груп, заснованих на формах реалізації безпеки: організаційно-правові; економічні; інженерно-технічні; інформаційно-технологічні; морально-психологічні; спеціальні.

Перерахований нами ряд способів забезпечення економічної безпеки підприємства є відкритим, тобто у міру розвитку економіки, НТП будуть з'являтися нові загрози і, відповідно, нові способи забезпечення економічної безпеки, але, разом з тим, базові принципи її забезпечення залишаться колишніми.

При забезпеченні економічної безпеки не слід концентрувати увагу тільки на якомусь одному напрямку і способі. Так, приділяючи увагу тільки охорону і контролю ресурсів, можуть бути втрачені можливості отримання ресурсів із зовнішнього середовища або можливості підвищення ефективності всієї діяльності. Тому перед кожним окремим підприємством стоїть завдання вибору оптимальних способів забезпечення своєї безпеки, виходячи з конкретних умов внутрішнього і зовнішнього середовища.

Однак, як і будь-яка інша сфера, економічна безпека має ряд проблем та

ризиків. До основних проблем економічної безпеки вітчизняних підприємств відносять наступні. По-перше, ринкова економіка, побудована на конкуренції – це досить динамічна система, яка є ризиковою. По-друге, в Україні ще досі відсутні стійкі норми права захисту інтересів підприємців. По-третє, так як український ринок ще знаходиться на стадії становлення, існує багато механізмів, які ще цілком не опрацьовані.

До проблем, що постають перед підприємствами на шляху до досягнення прийнятної рівня економічної безпеки науковці відносять такі:

- переважність використання реактивного підходу (очікування негативного впливу загрози і вже подальші заходи щодо ліквідації наслідків замість передчасного аналізу можливих шляхів уникнення цього впливу);

- необхідність підвищення якості збору інформації не лише про конкурентів, але й про стан власної діяльності, що включає першочерговість визначення цілей і стратегії підприємства;

- недостатнє застосування аналізу витрат підприємства на економічну безпеку;

- нехтування наявними можливостями підприємства і спрямування всієї системи економічної безпеки на роботу із загрозами.

Негативний вплив на економічну безпеку може мати об'єктивний і суб'єктивний характер. Об'єктивний виникає не з волі конкретного підприємства або його персоналу, а суб'єктивний саме внаслідок неефективної роботи підприємства в цілому або ж його персоналу (передусім керівників і менеджерів).

Джерелами негативного впливу на економічну безпеку підприємства можуть бути: свідомі чи несвідомі дії окремих осіб і суб'єктів господарювання (органів державної влади або підприємств-конкурентів); збіг об'єктивних обставин (форс-мажорні обставини, інновації тощо).

Варто зазначити, що існує ряд причин від яких залежить економічна безпека підприємства. Зокрема, від кризових явищ в економіці, надзвичайних подій, стихійних лих, непередбачених змін кон'юнктури ринку, соціальної напруженості, управлінської некомпетентності, а також невиконання партнерами, постачальниками, замовниками та клієнтами своїх обов'язків по оплаті

контрактів, постачанні продукції або зміни умов договору.

Таким чином, на економічну безпеку впливають різні фактори, які можуть бути об'єктивними і суб'єктивними, економічними та позаекономічними, внутрішніми та зовнішніми.

До інших зовнішніх загроз можна віднести наступні:

- рівень інфляції;
- брак коштів для інвестування підприємства;
- законодавча нестабільність;
- корупція;
- несприятливі макроекономічні умови (криза, війна, загальноекономічна ситуація в країні).

Внутрішні загрози – це загрози, які залежать від діяльності власне підприємства. До них відносяться:

- дії чи бездіяльність працівників, які суперечать інтересам комерційної діяльності підприємства;
- низький рівень кваліфікації персоналу;
- слабе маркетингове опрацювання ринку;
- порушення правил використання технічних засобів;
- підрив ділового іміджу підприємства;
- неконкурентна цінова політика;
- невизначеність цілей та стратегій.

Всі ці загрози створюють проблеми для економічної безпеки підприємства і порушують його функціонування на ринку. Тому управлінському персоналу необхідно постійно здійснювати пошук нових шляхів забезпечення безпеки для підприємства.

Отже, дослідження економічної безпеки є досить важливим, оскільки без неї неможливе нормальне функціонування підприємства в цілому. Однак, як і будь-яка інша сфера, вона має ряд проблем та ризиків, вирішення яких значно покращить ситуацію на підприємстві. Завдяки прийманню правильних стратегій і рішень можливе зменшення впливу як зовнішніх, так і внутрішніх загроз на підприємство, що в свою чергу забезпечить зміцнення рівня економічної безпеки як у цілому, так і в розрізі окремих складових техніко-технологічної, фінансової та кадрової.